

{ datorrena } Maite Ubiria Beamount

Txaleko horien oldarraldia eta trantsizio ekologikoa

Garai berrietako mobilizazio ereduaren baitan kokatzen den interes indibidualen arabera oldarraldi kolektiboaren episodio berria biziko da, gaur, Hexagonoko bide eta karriketan. Dieselaren prezioaren garestitzea eta oro har gobernuaren «poltsikoen xurgatze politika» jarri dute jomugan txaleko horia sinbolotzat hartu duten herritarrek. Mugimendu bat osatzen dute? Helburu orokorren alde jarduten dute? Guztiz ulergarriak diren beraien arranguretatik at gizartearen aldaketa dute xede? Norantz? “Soziologiaren herrialdeak” hamaika prentsa orri, telebista minutu eta eztabaida akademiko sutsuren bidez helduko dio gaurko mobilizazio egunari, besteak beste, salerosketa ahalmenaren gorabeherak panorama politikoan eragin ditzaketen albo-kalteak aztertzeari.

Ultraeskuinak eta muturreko nazionalistek –Rassemblement National, Debout la France...– ez diote erreparorik jarri trantsizio energetikoaren aldaketaren faktura «kontsumitzaileen gan uzteko» asmoa salatzeari. Hori bai, alderdi horiek beraiek klima aldaketaren gainean, baita ongizate estandarretan Frantzia bizitzen ari den galera azkarra-

ren gainean ere, ardura askoz handiagoak dituzten elite ekonomikoei zergak igotzearen kontra dira. Are, «sufritzen duen herriaren» banderola altxatzen dutenetako batzuek, Marine Le Penen alderdiak kasu, Europar Batasunetik jasotako diru publikoa maltzurki erabiltzeagatik inkesta zabalik dute. Behin hori argituta, zerga injustuaren salatari publiko bezala agertuz, dieselaren gaineko kalapita aitzakiatzat hartuz, “Dama Urdinak” azeleratzailea nahi du zapaldu, frantziar presidentetzarako hauteskunde hiru garren buelta hemendik hilabete gutxira jokatu baita, Europako Parlamenturako bozetan.

Horiek horrela, txaleko horien protestaren aurrean nola jokatu behar dute Macronen erreformismo ultralibe-

ralari erantzuna –eta ezkerrearen kasuan alternatiba– emateko premia duten gainerako eragileek? Aukera al da beraientzat gidari haserretuekin karrika partekatzea? Arrisku gehiegi hartuko al lukete, beraien agenda eta lehentasunen sailkapena albo batera jarrita, oihuari bozgorailu emanez? Komunikazio kabineteetan eztabaida ez da seguruenik samurra izan. Eskuinaren lerroetatik hasita, oilar bakoitzak apustu gogo diferentearekin erantzun dio posizioa finkatzeko enbidoari. Beste hainbat aferatan bezala, lurralde eta eskualdearen arabera garrantzia oso ezberdina hartzen duen gaia honetan nahi eta ezinean murgildu dira eskuineko oilarrak. Egiatzki, Macronek Lehen Mundu Gerraren amaieraren mendeurrenaren bezperan zerbitzatu zuen platera, petenismoaren birkozina-tutako errezeta, guztiz edo erdizka digeritu behar duten

Heldu den udaberrian, Parisetik hasita, diesela erabiltzen duten ibilgailu zaharrak erretiratzeko planak abiadura hartuko du. Ordurako, txaleko horien sutea itzalita ez bada kontrolpean behar du Macronek

erabakitzearekin nahiko lan dute kontserbadoreek. Ezker eraldatzailearen eremuan, berriz, La France Insoumise alderdia nola mugitu da? Banderola gorriak eta txaleko horiak bateragarriak al dira? Jean-Louis Melenchon ez soldadu ez desertore gisa azaldu da. Hitz jokoa erabilita, *faché* (“haserretu”) guztiak ez direla *facho* (“faxista”) oroitarazi du, erregaien prezioa ordaintzen duten samin-duen aurrean kokapen neutro samarra hartuz. Gobernuak, azkenik, protesta apaltzera jokatu du, blokeoen aurkako mehatxuak eta neurri aringarrien amua tarte-katuz. Gaurko sutea kontrolpean jartzea du xede, heldu den urtean abian emanen duen diesel ibilgailu zaharren ehiza baldintza hobetoan gauzatze aldera. •